

Fürdőház - Dunaalmás

nedeckzy zsolt diplomamunka 2011

“A fürdőház felépítéséről

Mivel addig is bármiként vágyódtak a gyógyvizekben való fürdés után, a lakások kellemetlenségei és egyéb nehézségek miatt Almásra csak kevesen jöttek, de voltak olyanok is, akik a gyógyvizet hatóerejének és kellemes voltának nagy veszteségével Komáromba, Tatára és egyéb szomszédos helyekre vitték. Ezért a község előmozdítása céljából a magas Kamara határozottan elrendelte, hogy a gyógyforrásokhoz közeli, alkalmas és az áradások ellen biztosított helyen minden szükséges dologgal felszerelt fürdőházat sorozatosan építsenek.”

Torkos Justus János: Thaermea Almasienses
1746.

Mindig is szerettem a hegyeket. Komáromhoz, ahol lakom, a Gerecse és a Vértes nyúlványai vannak a legközelebb. Amikor szabadidőmben bringára pattanok, ha tehetem mindig hegyek közé megyek. Így ismertem meg Dunaalmást is. Gyakran feltekertem a község fölé emelkedő Kőpitére, majd szétnéztem a Kisalföldön. Ha energiám engedte, továbbmentem a hegygerincen néha egészen Tatabányáig. Lustább napokon csak visszagurultam a régi kőfejtő maradványai között, és kisebb köröket tettem a domboldalon, miközben mindig egy-egy addig nem ismert utcát, kedves helyet ismertem meg.

Diplomamunkám helyszínének kiválasztásakor is hamar felmerült Dunaalmás. A témát azonban nem találtam meg rögtön. A község történetének, földrajzi adottságainak mélyebb megismerése közben találtam rá a gyógyforrások leírásaira, és kezdett foglalkoztatni a témában rejlő lehetőség.

Egy-egy emlék is felelevenedett. Néhány éves lehettem, mikor szüleimmel eljöttünk ide, és megmutatták nekem a régi strand maradványait. Pár évvel azelőtt ment tönkre egy áradás miatt. Ők még tudtak mesélni az itteni fürdős élményeikről...

Dunaalmás, stránd

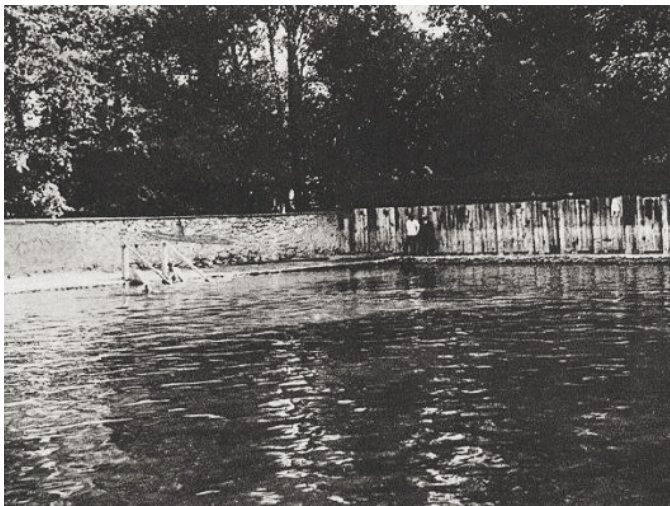
A fürdő rövid története

A dunaalmási fürdőkultúráról a római korból származik az első ismeretünk. A komáromi múzeumban található egy feliratos kő, amelyet Pannónia egykori kormányzója, Lucius Aurelius Gallus állítatott a gyógyforrások jószellemeinek, hálából, hogy az almási hévíz gyógyuláshoz segítette.

A fürdőre a 18. században Mikoviny Sámuel térképész, vízépítő mérnök talált rá. A fürdő még akkor is jó állapotban volt a református templom és a lelkészlak alatt, a Duna-parton felfakadó gyógyforrás mellett.

A gyógyforrást 1751-es dunaalmási látogatása alkalmából Mária Terézia királynő is megtekintette. Ő bízta meg Torkos Justus Jánost a gyógyvíz elemzésével.

Weininger Mátyás, a klosteneuburgi kanonokrend (Dunaalmás akkori földbirtokosának) gazdatisztje 1887-ben kis fürdőházat nyitott Dunaalmáson, mely azonban áldozatul esett az 1891-ben épített vasútvonalnak.

dunaalmási strand 1931

Ezután a dunalamási sziget feletti másik forrást hasznosították. Először 1914-ben nyílt meg a sziget melletti strandfürdő a nagyközönség részére. Tulajdonosa a klosteneuburgi kanonokrend volt. Később 50 m hosszú beton úszómedence, külön gyermekmedence, fürdőszálló, hajóállomás épült.

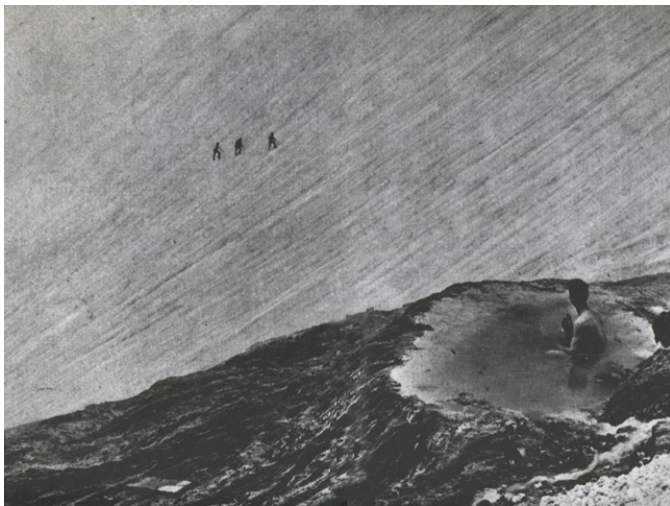
A fejlődést a 2. Világháború akadályozta meg. 1946-ban az apátság elveszítette birtokait, a strandfürdőt az Almásfüzitői Timföldgyár vette használatba.

Újabb csapást jelentett, hogy a környékbeli bányák működése miatt elapadt a híres gyógyforrás. 1986-ban egy nagy felhőszakadás miatt az Által-ér áttörte a fürdő mögötti töltést, és alámosta a medence keleti falát, s az bedőlt. A strandot pusztulni hagyták.

A forrás 1997-ben újra feltört, vízhozama növekvő. 150 méter mélységből percenként 600 liter 24 fokos kénes víz tör a felszínre, és hasznosítatlanul ömlik a Dunába.

Előképek

fürdők, szaunák; formai, hangulati példák

japán hegyi fürdő

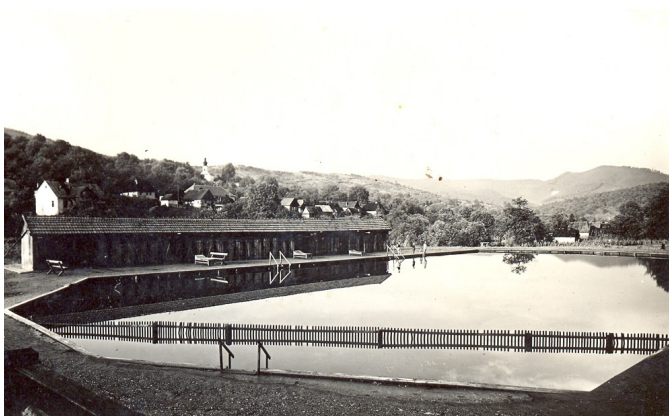
A fürdő

Előképek keresése közben igyekeztem egyszerű, kisközségi méreteknek megfelelő példákat gyűjteni. Izgalmas feladatnak tartottam azt a léptéket megtalálni, mely megfelelően illeszkedik Dunaalmás kialakult szövetébe, és ezzel együtt a mai kor igényit kielégítő szolgáltatást is nyújt.

Próbáltam olyan terekre példát találni, melyek magukban hordozzák a közösségi fürdőzés élményét, a társadalmi találkozások helyét, de emellett megteremtik a nyugodt pihenés, kikapcsolódás, gyógyulás lehetőségét is. Ahol a fürdőzés élményét nem a kiegészítő technikai bravúrok teremtik meg, hanem a létrehozott terek, térkapcsolatok.

Rónaszék - Erdély

Rónaszék - Erdély

Bálványosfürdő - Erdély

Bálványosfürdő - Erdély

japán fürdő - onsen

japán fürdők - onsen

A szauna

A szauna maga szorosan kapcsolódik közvetlen környezetének természeti adottságaihoz és ezért egy egyszerű, nem hivalkodó, csöndes, elmélkedésre alkalmas hely, mely megköveteli használójától a bensőséges atmoszféra tiszteletét.

Évszázadokon vagy talán évezredekén keresztül a szauna felbecsülhetetlen jelentőségű szerepkörrel rendelkezett, ez volt az a hely, ahol a finnek nemcsak fizikailag, de szellemileg is megtisztultak. A szauna hitet, bizalmat jelentett az embereknek lélektanilag és az egymás közötti szociális kapcsolataikban is.

A modern kor emberének elsősorban a teljes kikapcsolódás, a relaxáció optimális helye, ahol kitágulnak a bőr pórusai, majd ismételten összehúzódnak a váltakozó meleg - hideg levegő hatására és méregtelenedik a szervezet a fokozott izzadás révén. Rohanó világunkban az egyre gyakoribb stressz-hatások is kiküszöbölhetők, vagy csökkenthetők a rendszeres szaunázás segítségével.

Forrás: Szabady Béla : A finn szauna

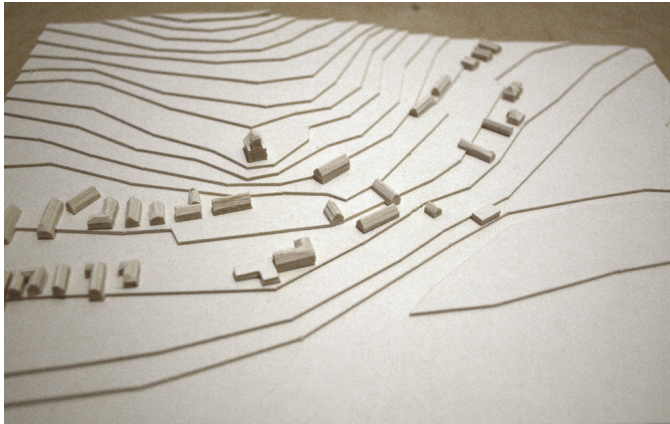
finn szaunaház

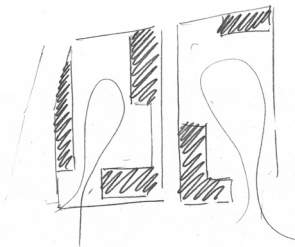
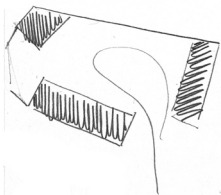

Tervezés folyamata
elemzések, skiccek, képek

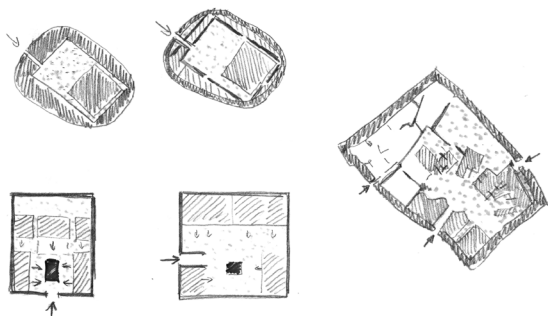
az építési telek

Dunaalmás utcáit járva szemünk gyakran kő falakba ütközik. Ezekre a helyi mészkőből rakott kőkerítésekre mint keretre tapadnak rá a házak és a kiszolgáló épületek. Zárt, befelé forduló udvarok jönnek létre, melyekre csak kisebb-nagyobb átvágások, megnyitások engednek belátást az idegennek.

Keret, keretre tapadás, és az így létrejövő belső udvarok működése, aránya, kapcsolata a külvilággal kezdett el foglalkoztatni.

kafajdi templomkerület, toszkán lakóház, törökországi újkőkori falu

Néhány hasonló helyzetet mutató történeti példát is kerestem a fal-tömeg-udvar-megnyitás arányainak, lehetőségeinek vizsgálatára.

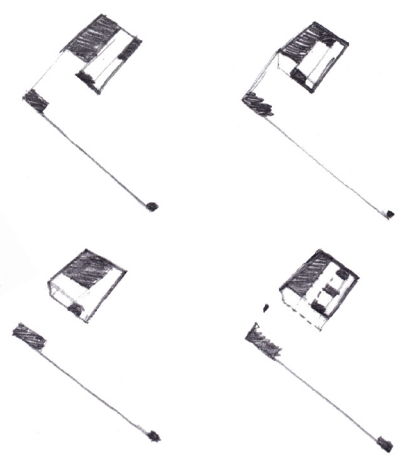
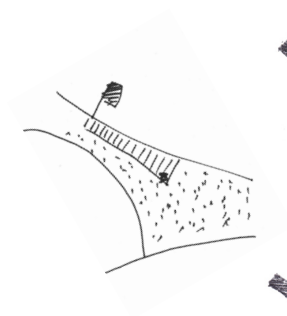
A gyógyvízzel való megismerkedés lehetőségét a forrástól kiindulva, (merülő medence) a török kori malom romjain keresztül (ivókút) a fürdőig igyekeztem felépíteni. Ezek az állomások egy-egy újabb megtapasztalást, élményt adnak a vízről.

forrás

török kori malom

fóráš - török kori malom - fürdő

